PAKOLAISNEUVONTA

25.11.2020

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaostolle

Asia: HE 146/2020 vp - Pakolaisneuvonnan vuoden 2021 rahoitustarpeet ja rahoituksen riittävyys

Pakolaisneuvonta ry:n lausunto

Pakolaisneuvonta kiittää lausuntopyynnöstä koskien järjestön rahoitustarpeita ja rahoituksen riittävyyttä.

Taustaa

Pakolaisneuvonta ry on toiminut vuodesta 1988 pakolaisten ja ulkomaalaisten aseman parantamiseksi Suomessa. Toiminta käynnistyi alun perin yhteisvastuukeräyksen tuella, ja järjestöä oli perustamassa laaja joukko kansalaisyhteiskunnan toimijoita kirkosta ja yliopilasliikkeestä järjestöihin.

Toiminnan alusta lähtien järjestö on erikoistunut ulkomaalaisille, erityisesti turvapaikanhakijoille, pakolaisille ja haavoittuvassa oleville annettavaan oikeudelliseen neuvontaan. Perinteisesti valtaosa toiminnasta on ollut turvapaikanhakijoiden ja muiden ulkomaalaisten avustamista hakemusvaiheessa sekä tuomioistuimissa ja sitä kautta hyvin konkreettista työtä näiden ihmisten oikeuksien toteutumisen varmistamiseksi.

Myös järjestön rahoitus on perustunut pitkälti avustamisesta saatuihin korvauksiin, vuodesta 2012 lähtien pääosin julkisen oikeusavun kautta maksettuihin oikeusapupalkkioihin. Tällä rahoituksella katettiin käytännössä pitkään myös järjestön tekemä muu asiantuntijatyö, muun muassa panostaminen osaltaan Suomen ja EU-tason turvapaikka- ja ulkomaalaisasioita koskevaan lainsäädännön kehittämiseen sekä eri toimijoiden, kuten kuntien ja järjestöjen työntekijöiden tai esimerkiksi muiden juristien kouluttamiseen.

Vuonna 2016 turvapaikanhakijoiden oikeusturvaan ja ennen kaikkea oikeusapuun tehtyjen muutosten vaikutuksesta avustamisesta maksetut asiakohtaiset palkkiot eivät kuitenkaan ole kattaneet edes tehtyä työtä puhumattakaan järjestön muusta toiminnasta. Järjestön toiminta on lakimuutoksista johtuen supistunut vuoden 2016 jälkeen voimakkaasti: 2017 suljettiin toinen toimisto ja työntekijöiden, joista valtaosa on juristeja, määrä lähes puolittui vuoden aikana. Vuosittaisten uusien toimeksiantojen määrä on tippunut alle puoleen siitä, mitä se oli ennen tehtyjä oikeusapu- ym. muutoksia. Samaan aikaan toimeksiantojen hoitamisesta maksetut korvaukset eli järjestön keskeisin rahoituslähde ovat romahtaneet alle yhteen kolmasosaan.

Pakolaisneuvonta ry
Pasilanraitio 9
00240 Helsinki
Puh (09) 2313 9300
Faksi (09) 2313 9310
pan@pakolaisneuvonta.fi

PAKOLAISNEUVONTA

Järjestön muun toiminnan ja samalla rahoituksen osuus on kasvanut viime vuosina – viime vuonna osuus oli jo yli puolet järjestön kokonaisrahoituksesta. Osuuden kasvu johtuu kuitenkin ennen kaikkea lakipalveluiden tuottojen tippumisesta, vaikka saadut avustukset ovat kasvaneet viime vuosina merkittävästi ja myös omaa varainhankintaa on käynnistetty. Saaduilla avustuksilla järjestö tarjoaa päivittäin maksutonta oikeudellista neuvontaa ulkomaalaisasioissa niin suoraan ulkomaalaisille kuin heitä työssään kohtaaville. Neuvontayhteydenottoja nk. yleisneuvontaan tulee vuosittain yli 2500. Sen lisäksi neuvontaa annetaan kohdennetusti ihmiskaupan uhreille sekä erityisesti matalan kynnyksen palveluiden kautta paperittomille.

Vuoden 2021 rahoitus ja sen riittävyys

Pakolaisneuvonnan perinteisen ydintoiminnan eli oikeusapupalveluiden tarjoamisen kannalta keskeisen, hallitusohjelman mukaisen turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa vahvistavan lakiesityksen antamisen viivästyminen tarkoittaa, että järjestön rahoituksen rakenteellinen perusongelma jatkuu edelleen vuonna 2021.

Haetuilla, vielä myöntämättömillä avustuksilla katetaan ennen kaikkea kohdennettua toimintaa eli maksuttoman oikeudellisen neuvonnan tarjoaminen eri kohderyhmille. Järjestön oma varsinainen varainhankinta on käynnistetty syksyllä 2019. Varainhankinnan perustaa on rakennettu kuluvan vuoden ajan, mutta tuotot ovat toistaiseksi jääneet tavoitteista erityisesti koronasta johtuvasta poikkeustilanteesta johtuen. Varainhankinnankaan tuottojen ei vielä tulevana vuonna odoteta kattavan järjestötoiminnan tarpeita.

Valtionavustusta käytettäisiin järjestötoiminnan vahvistamiseen, keskittyen erityisesti viestintään (järjestöllä ei esimerkiksi ole ollut viestintäasiantuntijaa töissä sitten vuoden 2017 leikkausten) sekä koulutustoiminnan kehittämiseen ja laajentamiseen.

Pia Lindfors
toiminnanjohtaja
Pakolaisneuvonta ry

Pakolaisneuvonta ry
Pasilanraitio 9
00240 Helsinki
Puh (09) 2313 9300
Faksi (09) 2313 9310
pan@pakolaisneuvonta.fi